

En tolkning av Petra Boréns konst.

Romantiskt försök.

Hennes målningar är öppna. Vidöppna - vilket är paradoxalt. De döljer nämligen fullkomligt det som de visar upp. De öppnar sig för vårt mänskligas oförklarliga. Deras motiv svävar i en tillblivelses tillstånd, över landskap som också de håller på att bli till. Himmel och jord söker där sina färger, så som konstnären söker sig själv. Varvid jag, betraktaren, börja leta jag också efter mig själv.

Den enda förklaring som ges är förundran, som betraktaren får känna på. Det som linjerna håller fast – kroppar, djur - blandar sig med hela bildens universum. Den ensamma människan, ännu ett barn, är sina konturer, bara, i förhållande till allt som är. Att finnas till, att vara, tycks vara Petra Boréns ämne.

Vi går från barndomen över i vårt vuxna utan att ha lämnat vårt stadium som barn. Barnet i den vuxne är den vuxne som barn. Så är människan från början, och förblir, en omogen art, aldrig färdig med sitt barnsliga, varken som mänsklighet eller individ. Innerst inne kommer vi aldrig riktigt till världen. Vi får försöka klara oss – och världen – ändå. Vi har inget val. Det barnsliga går aldrig ur.

”I Drömmars Land” heter Petras sångers poesi och det var också namnet på hennes utställning på Konstepidemin i Göteborg 2011. Gränsen till det landet kan vara de ögonblick då nattliga drömmar, efter uppvaknandet, glider över i dagdröm och försvinner i önskan. Något viktigt jag drömde och glömde finns kanske kvar som en allmän känsla. Drömmar kan, även om man inte minns de när man vaknat, bidra till den bärkraft ens liv behöver – och en konstnär formulerar som sitt verk. Petras målningar tycks ha som program en otröttlig, godhjärtad förväntans dröm. Två oförenliga möts där: verklighet och dröm - så mjuk surrealism. Kanske André Breton hade kunnat gå med på den. Han talar i ”Manifest” om att ”slå rot i sin hägring”.

För vårt inres fördolda gåtfullhet, det verkligt stora – att jag lever och som jag allmänt är – finns inga motiv. Ingen handledning, inga ord, inga bilder kan hjälpa oss tillrätta. Ändå gör vi alltid något åt det. Vi klarar oss på den förundran vi väcker i oss själva varenda dag. Så håller vi oss levande. Vi är, hela tiden, samtidigt vakna och sovande.

Människorna i Petras målningar har en barnlig ålder. De är inga symboler. De är skepnader, enkla, mänskliga uppenbarelser. De finns bara där de finns, i hennes måleri. De har blivit till för att uttrycka det som inte går att uttrycka. I den verkligheten har de sällskap av bevingade änglar. Änglar finns, de finns i Petras måleri. För flickor i femårsåldern är de fullt verkliga. Jag, en man i sjuttiårsåldern, har änglabokmärken på min vägg i arbetsrummet. Det underlättar.

Jag imponeras av Petras sätt att återge ömtålighet. I en av sina målningar har hon, till exempel, med mjuk penna ritat ett landskaps horisontlinje - på fri hand så att den linjen darrar. Ett enkelt blyertsstreck skiljer himmel och jord. Så kan ett barn göra när det har blivit vuxet. I samma målning låter hon ett träd stå på marken, ovanpå marken, utan några rötter i jorden; en svävande vision. Minsta vindpust skulle knuffa omkull det. Men det kommer ingen sådan vindpust, aldrig någonsin. Hennes är ett djupt romantiskt måleri. Jag beundrar flickfigurernas händer. De ser så oskyldiga ut som om de aldrig använts till någonting. När jag ser de små fingrarna tycker jag mig förstå var allting börjar – och slutar. Jag inser att mitt liv är inringat av oskuld. Med den kan jag förlåta allt.

Det vet jag, det vet alla människor, att det inte går att leva utan att lära sig hantera sitt ömtåliga. Den bästa behärskningen därvid är kärlek, för att den ger möjlighet för det ohanterliga. I oss vuxna bevaras barnet i kärleken. Det är genom den ens barnslighet först flyttar över i det vuxna livet. Den pubertala överföringen kommer med sådan kraft att den barnsliga bedriften fortsätter och måste göras om; om och om igen, livet ut. Tydligare än i Petras målningar går dessa ljuva problem igen i hennes sånger.

Det evigt naiva försvinner för att åter kallas fram. Tonar fram och går ut ur bilden. Det har sökt sig från människa till människa genom alla tider och skall fortsätta med det, från barn till vuxen och från vuxen till barn. Den barnsliga känslan är så omöjlig att kontrollera att den kan fylla ens kropp. Man blir genomskinlig. Människan är ett av alla djuren, man söker skydd hos sitt djur. Man vårdar sig om sitt sinnes lugn. Varje människa är ett kramdjur.

Jag tror mig ha sett allt detta i Petra Boréns konst.

BJÖRN BERGLUND, författare. Februari 2011.